

MIASTO · RZEKA · SZTUKA

Miasto od wieków fascynuje człowieka, urzeka swą różnorodnością, monumentalną architekturą, gwarem ulicznym, pędem życia. Miasto to temat rzeka. Ta różnorodność doświadczeń, które oferuje, wielokrotnie inspirowała artystów do obrazowania własnych przeżyć. Długo miasto pojawiało się w sztuce jedynie jako element dodatkowy. Dopiero w Holandii XVI i XVII wieku oraz w Wenecji w osiemnastym stuleciu pejzaże miejskie stały się samodzielnym tematem malarskim. Inaczej określane jako weduty, obrazy te przedstawiały budowle, place, ulice, a nawet panoramy miast. Na wiek XIX i XX przypada okres dynamicznego rozwoju miast i tym samym zmiana sposobu jego postrzegania. Wielkie aglomeracje takie, jak Londyn czy Paryż stały się popularnym celem podróży artystów i bardzo świeżym motywem artystycznym. Wystawa *MIASTO · RZEKA · SZTUKA* prezentuje wybrane prace z XIX i XX wieku, pokazujące szerokie spektrum malarskich inspiracji miastem.

Artyści XIX i XX wieku stawali przed wyzwaniem obrazowania nowoczesnego miasta. Wielokrotnie czerpali z

tradycji flamandzkich przedstawień, jak chociażby Kasparus Karsen (1810-1896), który z topograficzną wręcz dokładnością odmalował *Miasto spowite słońcem*. Podobną kompozycję wykorzystał François Stroobant (1819-1916) w zimowym pejzażu Augsburga. Zarówno Karsen jak i Stroobant ukazali zabudowę nad wodą w skrócie perspektywicznym, w drobiazgowy, wręcz linearny sposób oddając detale architektoniczne. Ciekawe, w kontekście inspiracji malarstwem holenderskim, jest również odrodzenie się tematu zabaw na lodzie, bardzo popularnego w XVII wieku. Praca Jacoba Jana Coenraada Spohlera (1837-1923) jest próbą XIX-wiecznej interpretacji tego motywu.

Serenissima – najjaśniejsza - ten tytuł nadany Wenecji znajduje potwierdzenie w świetlistym kolorystyce wizerunków tego miasta. Zainspirowany pracami mistrzów weneckich, Georges Noël Bouvard (1912-1975) wielokrotnie

podróżował do Włoch, gdzie wykonywał szkicowe kompozycje, które następnie dopracowywał w swojej paryskiej pracowni. Poprzez

delikatne pociągnięcia pędzla nadawał widokom miasta na wodzie bardziej ulotny, impresyjny charakter, doskonale oddając światło i kolory Wenecji. Zupełnie inaczej Wenecję malował Mihály Erdelyi (1894-1972), Węgier z pochodzenia. Jego *Ponte Moro* to interpretacja ekspresyjna z zaburzoną perspektywą, dzięki czemu artysta uzyskał efekt gęstości zabudowy miejskiej. Bardziej jest to jednak próba oddania

wrażenia zakątka, osnutego dziecięcą fantazją, niż praca malarza-dokumentalisty.

Niezwykle charakterystyczne dla tego okresu są widoki Paryża, miasta, które w XIX i pierwszej połowie XX wieku było kulturalną stolicą świata. Paryska ulica wieczorową porą Eugène'a Galien Laloue (1854-1941), nostalgiczny widok La Cité Georges'a Dominique'a Rouault (1904-2002), nokturny Odo Dobrowolskiego (1883-1917), czy impresjonistyczny *Widok na Sacré Coeur* Merio Ameglio (1897-1970) są różnymi spojrzeniami na Paryż tego czasu. Dużym

zainteresowaniem cieszyły się tam widoki kawiarni i restauracji, które były naturalnym środowiskiem paryskiej bohemy. Wielokrotnie podejmowano również temat miasta nad wodą. Ze względu na swój malowniczy charakter bulwary nad Sekwaną, z widokiem na Notre Dame, Luwr, czy Wieżę Eiffel'a po dziś dzień stanowią najchętniej przedstawiane widoki Paryża.

Pewnym novum dla XIX-wiecznych wedut stały się wykadrowane sceny życia miejskiego. Ten sposób kompozycji odzwierciedla

obraz *Targ kwiatowy* włoskiego malarza Vincenzo Irolli (1860-1945). Artysta dzięki zastosowaniu odpowiedniego kadru nadał pracy ulotny ton, podkreślając jeszcze wrażeniowość płótna grubo nakładaną farbą. Podobne efekty wykorzystywał w swej twórczości Otto Poppel (1878-1960). Posługując się częściej szpachelką niż pędzlem, Poppel bawił się fakturą płótna. W *Placu Karola w Monachium* właśnie dzięki eksperymentom na powierzchni obrazu i silnym kontrastom jasnych partii z ciemnymi, artysta spotęgował efekt rozpraszającego się jesiennego słońca.

Prace Alfreda Dumont (1828-1894), Pierre'a Jacques'a Pelletier (1869-1931), Henryka Haydena (1883-1970) odzwierciedlają

charakterystyczny trend przedstawiania nadmorskich miasteczek, kurortów i miast portowych. Miasto i woda są wspólnym motywem wielu obrazów. Hermann Meyerheim (1815-1880) w *Mieście nad wodą* wprowadził elementy nierzeczywistej architektury, nadając pracy wyimaginowany, fantastyczny, wręcz baśniowy charakter.

Przez cały wiek XIX i XX artyści w różny sposób podchodzili do tematu pejzażu miejskiego. Różnorodne rozwiązania kompozycyjne i malarskie świadczą zarówno o eksperymentatorskim charakterze tej epoki, jak i głębokiej fascynacji życiem miasta. Zapraszamy do odkrywania fenomenu miasta wspólnie z artystami galerii ARTYKWARIAT.

PRACE:

1. [Georges Noel Bouvard, Widok na kanał wenecki !!](#)
2. Georges Noel Bouvard, Kanał wenecki
3. [Mihaly Erdelyi, Ponte Moro w Wenecji](#)
4. [Merio Ameglio, Widok na Sacre Coeur](#)
5. [Odo Dobrowolski](#)
6. [Eugene Galien-Laloue, Widok na ulicę paryską](#)
7. [Georges-Dominiques Rouault – Paryż, Pont Neuf, La Cite](#)

8. Kasparus Karsen, Miasto spowite w słońcu z kościołem w tle
9. Szkoła holenderska, Rozładunek w porcie
10. Emile Gastemans, Hiszpańska rodzina pod Awilla
11. Pierre Jacques Pelletier, Wybrzeże L'Oise
12. Szkoła włoska – Wybrzeże
13. Alfred Dumont –
14. Alfred Dumont –
15. H. Hayden- Port
16. V. Irolli
17. V. Irolli
18. Otto Poppel, Plac Karola w Monachium
19. Stanisław Żukowski, W parku
20. Francois Stroobant – Ptasia brama w Augsburgu {RAMA?}
21. Francois Stroobant, Zimowy pejzaż z zamkiem (BEZ RAMY!!!)
22. Jongkind, Zimowy pejzaż
23. Celestine Coomans, Łyżwiarze na żuławach
24. Jacob Spohler, Postacie na łodzi w pobliżu młyna
25. Adolf Stademann, Pejzaż o zachodzie słońca (BEZ RAMY!!!)
26. Herman Meyerheim –Miasto nad wodą!!
27. Ludwig Herman
28. Ludwig Herman
29. Alfred Dupre, Domy w pd Francji
30. Dupuy Louis, Wieża kościoła Notre Dame
31. Szkoła toskańska – Weduta
32. H. Hayden – Miasto za lasem
33. Garat
34. Charles Edmond Renault, Spacer przy brzegu rzeki
35. E. Galiany, Pejzaż z kościołem w tle
36. Lievin, Rybacy u brzegu rzeki
37. Nieznany artysta z Drezna, Miasteczko nad jeziorem w górach
38. Maurice Levis, Wioska u brzegu rzeki
39. Nieznany malarz niderlandzki, Pejzaż nadrzeczny
40. Jacques Lievin, Pejzaż z kościołem w tle
41. Wilhelm Themer, Pejzaż nadreński z zamkiem nad jeziorem
42. Krąg Barbarinich, Jezioro w górach
43. Karl Kaufmann, Fiord norweski o wschodzie słońca
44. Heinrich Petersen-Angeln, Księżycowa noc nad miastem
45. Themistokles von Eckenbrecher, Fiord norweski
46. Stahl
47. Spohler 2
48. Spohler przyp.